

„OKOSVÁROST” OKOSAN

Az elérhető, fenntartható városokat sokan utópiának tartják. Pedig a digitális technológia vívmányainak alkalmazása hozzájárulhat a városok előtt álló környezeti, társadalmi és gazdasági kihívások hatékony kezeléséhez.

SZERZŐ: FREYBERGER TAMÁS

Földünk lakossága az elmúlt 200 évben több mint hétésszeresére nőtt. A növekedés ütemét főleg Ázsia és Afrika diktálja. Az előbbi az elmúlt hatvan évben majdnem megháromszorozta lakosságát (jelenleg 4102 millió fő), és az afrikai kontinens népessége is több mint kétszeresére duzzadt. Európán kívül mindenhol a népességszám növekedésére lehet számítani. A technológia korszerűsödése, az orvostudomány és az egészségügyi ellátás fejlődése a korábbi születéshalálzási egyensúly felborulásához vezetett. Különösen a gyermekhalandóság csökkent, a születéskor várható életkor pedig nőtt. Úgy tűnhet, hogy a túlnépesedés a forrása szinte minden ma ismert társadalmi, gazdasági, környezeti, élelmiszer- és energiaellátási problémának, amelyeket a mostanra számos kritikával illetett, profitszemléletű társadalmi rendszerek már nem tudnak hatékonyan kezelni.

Növekvő városok

Amíg a városi lakosság aránya az 1800-as évek elején – becslést adatok szerint – az akkori teljes népesség (1 milliárd fő) körülbelül 3%-a volt, addig 2008-ban már a lakosság fele élt városokban.

1975-ben összesen három 10 milliós lakosú megaváros létezett a világon: New York, Tokió és Mexikóváros. Jelenleg 21 ilyen város van, és az előrejelzések szerint számuk nőni fog az elkövetkező években. A ma legnagyobb megavárosnak számító Tokió az agglomerációval együtt 38 millió embernek ad otthont, ami azt jelenti, hogy államként is a 35. legnépesebb lenne. Jelentősnek számít minden egymillió feletti lakosú város is, amelyből immár több mint 500 van a világon. Egyes becslések szerint 2025-re Kínában 221 egymillió lakosú város lesz. Mindezek mel-

lett a Föld által megtermelt javak nagy része is városokban keletkezik. Mostani becslések szerint bolygónk 600 legnagyobb városában állítják elő a globális GDP 60%-át. A jövőben a fejlődő világ gazdasági növekedésének akár 80%-át is a fejlődő gazdaságok városai adják majd. Jelenleg a városok energiaigénye a világon megtermelt összes energia csaknem 80%-át teszi ki.

Az okosváros egy olyan elképzelés, amely szerint a meglévő és továbbra is fejlődő digitális technológia felismeri az egyes gazdasági, társadalmi, politikai és környezeti kihívásokat, úgymint a környezetszennyezést, a demográfiai változásokat, a népesség növekedését,

rezze a rendelkezésére álló városüzemeltetési adatokat, majd ossza meg azokat egy nyilvánosan elérhető weboldalon. 2014-ben kinevezte a város első innovációs technológiai vezetőjét, és néhány hónappal később elindította a DataLA-t, a város online adatportálját. Persze, mint sok újnak tűnő ötlet, ez sem volt új.

Los Angelesben évtizedek óta erős informatikai háttérrel támogatták a politikai és gazdasági elemzéseket. Az 1960-as években a Közösségi Elemző Iroda (CAB) már használt informatikai eszközöket adatelemzés céljából demográfiai és ingatlanminőségről szóló jelentések elkészítéséhez. Ezeket az in-

„Míg a XIX. századot a birodalmak, a XX. századot a nemzetállamok századának tekinthetjük, addig a XXI. századot bátran nevezhetjük a városok évszázadának.” (Wellington Webb)

a pénzügyi válságokat és az erőforrások szűkösségét – és egyben megoldást is kínál azokra. A problémákra nyújtott első megoldások az olyan gazdasági és társadalmi fogalmak, mint a közösségi gazdaság (*sharing economy*), a közösségi finanszírozás (*public-benefit corporation*), illetve az aktív nyilvános közösségi részvétel.

Ez a definíció azonban kissé csalóka lehet, ezért érdemes visszamenni az időben, és megnézni azt, hogy milyen elképzelések születtek a nagyváros kínálta kihívásokra a múltban.

Az első fecske: Los Angeles

2013-ban Los Angeles polgármestere arra kért minden közigazgatási osztályt, hogy gyűjtse össze és rendsze-

formációkat gyakran inkább piackutatási célokra használták fel, mint várostervezési és -üzemeltetési feladatokra, mégis egy új szemléletmódot indítottak el. Ez a „know-how” vezetett el a gépekbe vetett hittől az informatikai-társadalmi elemzésekig és azok felhasznál-

